
ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ ТА ПЕДАГОГІКА. ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

УДК 351.741

Барко Вадим Іванович,
доктор психологічних наук,
головний науковий співробітник
ДНДІ МВС України
м. Київ, Україна
ORCID ID 0000-0003-4962-0975
Остапович Володимир Петрович,
кандидат юридичних наук,
завідувач науково-дослідної лабораторії
ДНДІ МВС України,
м. Київ, Україна
ORCID ID 0000-0002-9186-0801

ПРАВОВІ ТА СОЦІАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ НАРЯДІВ ОХОРОНИ ОБ'ЄКТІВ І ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

У статті представлені основні правові та соціальні характеристики діяльності поліцейських нарядів охорони об'єктів і публічної безпеки Національної поліції України. Зокрема наведено загальну характеристику діяльності, посадові функції й повноваження поліцейських, умови праці тощо. Відзначається, що поліцейські наряди охорони об'єктів і публічної безпеки здійснюють професійну діяльність в особливих умовах, професія висуває підвищені вимоги до знань, умінь та індивідуальних якостей працівників. Розкрито умови професійного навчання та перспективи кар'єрного зростання працівників нарядів охорони об'єктів і публічної безпеки в поліції.

Ключові слова: Національна поліція, поліцейський, наряди охорони об'єктів і публічної безпеки, права і обов'язки, професійна діяльність, професіограма.

Постановка проблеми. У сучасних умовах неабиякого значення набуває проблематика професіографічного вивчення основних видів діяльності в Національній поліції України. Це пояснюється необхідністю більш ефективного використання персоналу поліції, оптимізації добору до найбільш придатних кандидатів, професійної підготовки поліцейських. Сьогодні в нашій державі не вистачає професіографічних матеріалів, які стосуються діяльності працівників структурних підрозділів поліції охорони. Відповідно до законодавства поліцейські підрозділи

© Barko Vadym, Ostapovych Volodymyr, 2020

DOI (Article): [https://doi.org/10.36486/np.2020.4\(50\).25](https://doi.org/10.36486/np.2020.4(50).25)

Issue 4(50) 2020

<http://naukaipravoohorona.com/>

(наряди) охорони об'єктів і публічної безпеки (НОПБ) виконують важливі правоохоронні функції у складі Національної поліції України (НПУ).

Наше дослідження проводилось упродовж 2020 року з охопленням близько 200 поліцейських НОПБ із 12 областей держави. При цьому використовувалась низка якісних і кількісних методів дослідження (аналіз законодавства і нормативних документів, що регламентують службову діяльність поліцейських, психодіагностичні методики, інтерв'ю з керівниками поліцейських підрозділів, тестування, анкетування, бесіди, ретельно вивчався досвід професійного добору і призначення на посади поліцейських НОПБ.

Стан дослідження проблеми

Результати досліджень вітчизняних науковців (В. Барко, В. Криволапчук, Ю. Ірхін, Т. Нецерет, В. Остапович, О. Шаповалов та ін.) дозволили розробити і впровадити в практику професіограми деяких поліцейських професій, а також методики психологічного добору кандидатів на службу в систему НПУ України [4–7]. Науковці зарубіжних країн також досліджували проблематику психологічного забезпечення діяльності підрозділів поліції (D. Bufkin, D. Garland, C. Call, S. Owen, S. Housman, K. Hayes та ін.) [8–12].

Проте професіографічне вивчення діяльності поліцейських нарядів охорони об'єктів і публічної безпеки до цього часу не проводилось, тому дослідження правових і соціально-психологічних аспектів службової діяльності поліцейських, розробка сучасної науково обґрунтованої професіограми поліцейських НОПБ є актуальним завданням.

Мета і завдання дослідження

Метою статті є визначення правових і соціальних засад діяльності поліцейських НОПБ, розробка професіограми цієї поліцейської професії. Для досягнення мети потрібно виконати такі *завдання*: а) проаналізувати нормативні документи, які регламентують діяльність поліцейських НОПБ; б) розробити складові професіограми професії; в) визначити соціальні характеристики діяльності поліцейських НОПБ.

Наукова новизна дослідження

Уперше встановлено правові та соціальні характеристики службової діяльності поліцейських НОПБ Національної поліції України, розроблено основні складові професіограми цієї професії.

Виклад основного матеріалу

За Національним класифікатором України “Класифікатор професій” ДК 003:2010 [3] посада поліцейського НОПБ віднесена до розділу 3 “Фахівці”, код підкласу – 3451, назва класифікаційного угруповання – “Інспектори правоохоронних органів та фахівці із дізнання”, код КП (згідно з покажчиком професійних назв робіт за кодами професій) – 3451, професійна назва роботи – “Інспектор (органи внутрішніх справ)”.

Сутність професійної діяльності. У своїй діяльності НОПБ керуються Конституцією України, законами України, указами Президента України та постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та

законів України, актами Кабінету Міністрів України, а також виданими відповідно до них актами МВС, іншими актами законодавства та відповідною Інструкцією “Про організацію службової діяльності органів поліції охорони під час виконання заходів з фізичної охорони об’єктів” [1; 2].

Під час несення служби персонал НОПБ зобов’язаний:

діяти, у тому числі попереджати, виявляти та припиняти кримінальні або адміністративні правопорушення на об’єктах (маршрутах) охорони (патрулювання), лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України;

забезпечувати охорону об’єктів (майна) відповідно до вимог нормативно-правових актів МВС, розпорядчих документів НПУ, а також організаційно-розпорядчих документів із питань заходів охорони;

здійснювати на об’єкті прийом (здачу) під охорону окремих його приміщень, вести журнал приймання під охорону (зняття з-під охорони) приміщень об’єкта;

дотримуватися графіка руху (безпечного маршруту) на пості (маршруті) охорони (патрулювання), здійснювати демонстративний під’їзд за адресами (в точках) з підвищеним криміногенним ризиком;

дотримуватися маршруту руху за графіком із відміткою технічного контролю або контрольних жетонів;

вимагати від громадян дотримання пропускового режиму на об’єктах охорони, здійснювати поверхневу перевірку та огляд особи, майна, транспортного засобу під час виходу (виїзду) на об’єкт охорони;

у разі отримання інформації під час несення служби про вчинене правопорушення або таке, що готується, чи інші події:

негайно прибувати до місця та встановлювати обставини події, з’ясувати відомості про заявника, підозрюваних і потерпілих осіб, та іншу інформацію, що має значення для розкриття злочину;

за отриманими прикметами вживати заходів щодо затримання осіб, підозрюваних у вчиненні злочину;

до прибуття СОГ забезпечувати охорону місця події, недоторканість обстановки, збереження слідів та речових доказів;

у межах компетенції сприяти нарядам поліції, які несуть службу на території обслуговування, а також представникам інших правоохоронних органів під час виконання ними службових обов’язків;

при посадці особи (осіб), підозрюваних у вчиненні правопорушення до службового автомобіля вживати заходів, які б унеможливили напад на персонал поліції охорони;

уживати заходів щодо забезпечення оборони об’єктів і охорони майна, а також публічної безпеки та порядку під час виникнення надзвичайних ситуацій (подій) та інших позаштатних ситуацій;

надавати невідкладну, у тому числі домедичну, допомогу особам, які знаходяться на об’єктах (маршрутах) охорони, а також потерпілим від правопорушень

і нещасних випадків, які перебувають у безпорадному або небезпечному для життя та здоров'я стані;

перевіряти несення служби персоналом поліції охорони в межах маршруту, реагувати на телефонні повідомлення та бути присутніми під час відкриття (зачинення) об'єктів згідно з установленим графіком, надавати допомогу в організації контролю за відомчою чи іншою охороною;

дотримуватися Правил дорожнього руху та правил радіообміну, своєчасно заповнювати службову документацію, вести бортовий журнал службового автомобіля);

забезпечити зберігання та належний стан утримання переданої йому в користування вогнепальної зброї (боєприпасів, спеціальних засобів), обачливо поводитися з нею (ними) [2].

До основних форм несення служби в НОПБ належать:

1) несення служби на стаціонарних (нерухомих) постах охорони (закритих об'єктах), у тому числі із здійсненням пропускового режиму та/або забезпеченням публічної безпеки та порядку;

2) несення служби на маршрутах охорони шляхом патрулювання відкритої території об'єкта, що охороняється, на автомобілях (автопатрулями) чи інших транспортних засобах або пішого патрулювання;

3) несення служби на постах (маршрутах) охорони шляхом забезпечення контролю за несенням служби персоналом охорони;

4) несення служби на маршрутах охорони шляхом оперативного реагування на повідомлення про спрацювання засобів охоронно-пожежної та тривожної сигналізації на підключених до (Г)ПЦС об'єктах, що охороняються [2].

Поліцейський НОПБ має право:

- вимагати від будь-якої особи дотримання публічного порядку та безпеки, прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави; вимагати припинення правопорушень;

- використовувати технічні прилади і технічні засоби, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, засобів фото- і кінозйомки, відеозапису для виявлення і фіксації правопорушень, зокрема нагрудні відеокамери (відеореєстратори);

- вимагати від особи пред'явлення документів, що посвідчують її особу, та (або) документів, що підтверджують відповідне право особи у випадках, передбачених законодавством;

- здійснювати в установленому законодавством порядку поверхневу перевірку та огляд осіб, речей або транспортних засобів;

- проникати до житла чи іншого володіння осіб у випадках, передбачених законодавством;

- вимагати від особи (осіб) залишити визначене місце на певний строк;

- тимчасово обмежити або заборонити доступ особам до визначеної території або об'єктів, якщо це необхідно для забезпечення публічного порядку та громадської безпеки, охорони життя і здоров'я людей, охорони місця події;

- затримувати особу на підставах і у порядку, передбачених законом, а також здійснювати її доставляння до підрозділів Національної поліції України;
- перевіряти дотримання обмежень, установлених законом стосовно осіб, які перебувають під адміністративним наглядом та інших категорій осіб;
- застосовувати заходи фізичного впливу, спеціальні засоби та вогнепальну зброю у випадках і в порядку, передбачених законодавством;
- зупиняти транспортні засоби, у випадках передбачених законодавством;
- затримувати та організовувати доставляння транспортних засобів для тимчасового зберігання на спеціальних майданчиках і стоянках;
- при здійсненні патрулювання на транспортному засобі використовувати спеціальні світлові та звукові сигнальні пристрої, а також, у випадках службової необхідності, відступати від правил дорожнього руху [2].

Поліцейський *провадить свою діяльність на принципах* верховенства права, дотримання прав і свобод людини, законності, відкритості та прозорості, політичної нейтральності, взаємодії з населенням на засадах партнерства.

Для вирішення вказаних завдань поліцейський застосовує у передбаченому законом порядку такі *методи*, як бесіда, спостереження, опитування громадян, психологічний вплив, дослідження предметів і документів, ідентифікація особистості, обстеження приміщень, будівель, ділянок місцевості й транспортних засобів тощо.

Умови професійної діяльності. *Санітарно-гігієнічні умови праці.* Безпечні та здорові умови праці поліцейського НОПБ створюються шляхом забезпечення зручним робочим місцем; форменим одягом, зброєю, спеціальними засобами, іншим необхідним майном та спорядженням; медичним обслуговуванням і санітарно-профілактичними заходами.

Фактори трудового процесу. У роботі поліцейських НОПБ мають місце фактори виробничого середовища і трудового процесу, які впливають на здоров'я і працездатність фахівців під час виконання ними професійних обов'язків. Діяльність поліцейського НОПБ пов'язана з високою фізичною та психоемоційною напруженістю.

Фізичні фактори: погодні умови (температура 18–23 °С, вологість приблизно 50–70 %, а швидкість вітру до 5 м/с.); освітлення – природне та штучне. У випадку підвищення або зниження норм температури і вологості продуктивність праці знижується. Верхньою межею температури на постійних робочих місцях (де працівник проводить більше половини свого робочого часу або не менше 2-х годин поспіль), є температура +28 °С.

До факторів трудового процесу НОПБ також належать: напруженість праці (навантаження на центральну нервову систему, органи чуття, інтелектуальні навантаження); емоційні чинники (висока відповідальність за результат діяльності, значний ступінь ризику для власного життя та життя інших осіб, висока відповідальність за безпеку інших осіб тощо); режим праці, специфічні умови роботи (служба у вихідні та святкові дні, служба позмінно, служба з нерівномірним графіком, служба у нічний час тощо).

Основні види захворюваності. Екстремальний та стресовий характер професійної діяльності поліцейських НОПБ має свої особливості й часто спричиняє негативні наслідки у вигляді виникнення професійних захворювань. Зазвичай останні зумовлюються виключно або переважно значною кількістю чинників, що дуже часто мають безпосередній і тісний зв'язок із виконанням службових обов'язків. Серед професійних захворювань поліцейських НОПБ виокремлюють: нервово-психічні захворювання (виникнення неврозів, симптомів психічної втоми та перевтоми, що характеризується головним болем, підвищеною стомлюваністю, дратівливістю, порушенням сну, проявами вегето-судинної дистонії, артеріальною гіпертензією, виразковими хворобами, ішемічними хворобами серця); варикозне розширення вен нижніх кінцівок, захворювання (ураження) шкіри, що пов'язують із впливом шкідливих факторів професійного середовища; інфекційні та паразитарні хвороби (туберкульоз, СНІД тощо), отримані в процесі професійної діяльності внаслідок контакту з хворими, дисбактеріози і кандидози, зумовлені контактом із зараженими речовинами, поверхнями тощо; алергічні захворювання, що виникли внаслідок вимушеного контакту з алергенами або хворими особами.

Організаційні умови праці. Професійні функції поліцейського НОПБ характеризуються різнобічністю. До основних факторів, які викликають втому в діяльності поліцейського НОПБ: тривале перебування в стані емоційного і фізичного навантаження; значний обсяг і різноманітність функціональних обов'язків; переважно індивідуальний характер роботи; шкідливі для здоров'я умови праці; ненормований робочий день, часто обмежений час для відпочинку.

Соціальні характеристики діяльності. *Характер діяльності* поліцейського НОПБ – у складі наряду (один або два напарники). Поліцейський НОПБ також тісно взаємодіє з працівниками комунальних служб та представниками інших підрозділів Національної поліції. Така співпраця забезпечується шляхом обміну інформацією, виконанням конкретних завдань служб і здійсненням спільних заходів.

Рівень відповідальності службової діяльності поліцейського НОПБ – дуже високий, що пов'язано із частим прийняттям рішень одноосібно та різноплановістю службової діяльності.

Тип діяльнісних відносин поліцейського НОПБ переважно відноситься до системи “людина – людина”, “людина – техніка”, “людина – знакова система”.

Спількування в професійній діяльності – особисте, з певними людьми та співробітниками поліції.

Узагальнення змісту, характеру, методів діяльності поліцейських НОПБ дозволяє визначити *основні її характеристики*, які вирізняють її серед інших видів професійної діяльності. До них належать: широкий спектр завдань професійної діяльності (здійснює реалізацію завдань з питань забезпечення охорони об'єктів, публічної безпеки та запобігання правопорушенням); одноосібність у прийнятті рішень і висока відповідальність за них; владні повноваження; висока інтенсивність професійних взаємодій; виконання інших повноважень, передбачених нормативно-правовими актами МВС.

Узагальнення вимог професії до знань, умінь і компетентностей. Виконання поліцейським НОПБ службових обов'язків потребує правових і психолого-педагогічних знань, а також багатьох спеціальних умінь.

Поліцейський НОПБ повинен *знати*:

Конституцію України; акти законодавства, що стосуються діяльності Національної поліції України; укази Президента України, постанови Верховної Ради України, постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України, розпорядчі документи МВС України, інші нормативно-правові акти, інструктивні та методичні документи, що регулюють діяльність поліції охорони;

оперативну обстановку на території обслуговування, а також в межах маршруту та зони обслуговування, рубіжність, особливості та категорійність об'єктів охорони, можливі місця проникнення до них, приховані підходи та під'їзди, характеристики та принцип дії тривожних сповіщувачів різного типу;

функціональні, основні та особливі обов'язки, порядок несення служби;

особливості місцевості на маршрутах руху, можливі місця посягань на об'єкти охорони;

дислокацію органів НПУ на території обслуговування, систему зв'язку з ними, місця розташування органів ДСНС, закладів охорони здоров'я;

порядок і тактику дій при виникненні надзвичайних ситуацій (подій) та інших позаштатних ситуацій;

- особливості здійснення профілактичної роботи, спрямованої на запобігання вчиненню кримінальних та інших правопорушень;

- порядок вжиття заходів для забезпечення публічної безпеки і порядку, реагування на заяви та повідомлення про кримінальні та адміністративні правопорушення або події;

- вимоги законодавчих та нормативно-правових актів МВС, розпорядчих документів НПУ, що регламентують діяльність, пов'язану із забезпеченням безпеки фізичних осіб, охороною об'єктів (майна), публічного порядку та безпеки, порядок застосування поліцейських заходів примусу;

- оперативну обстановку на території обслуговування, а також в межах маршруту та зони обслуговування, рубіжність, особливості та категорійність об'єктів охорони, можливі місця проникнення до них, приховані підходи та під'їзди, характеристики та принцип дії тривожних сповіщувачів різного типу; функціональні, основні та особливі обов'язки, порядок несення служби;

- особливості місцевості на маршрутах руху, можливі місця посягань на об'єкти охорони;

- дислокацію органів НПУ на території обслуговування, систему зв'язку з ними, місця розташування органів ДСНС, закладів охорони здоров'я;

- порядок і тактику дій при виникненні надзвичайних ситуацій (подій) та інших позаштатних ситуацій;

- порядок організації роботи щодо взаємодії з населенням;

- порядок здійснення контролю за дотриманням правил безпеки дорожнього руху тощо.

Поліцейський НОПБ також повинен мати знання основ загальної та вікової психології, психології спілкування, які допоможуть йому вести бесіди з громадянами, допитувати правопорушників та свідків подій, попереджувати і вирішувати конфлікти, здійснювати вплив на людей виховного, превентивного характеру, контактувати з колегами (чергової частини ГУНП, вибухотехнічної служби, поліції охорони, спеціальної поліції, дільничних офіцерів поліції тощо), протистояти негативному впливу стресових чинників тощо.

Окрім правових та психологічних знань і умінь поліцейський НОПБ повинен володіти додатковою інформацією про: оперативну обстановку і дислокацію інших нарядів поліції, представників громадських об'єднань із забезпечення публічної безпеки і порядку; прикмети осіб, транспортних засобів і майна, яке знаходиться у розшуку; місцезнаходження найважливіших об'єктів органів державної влади і управління в регіоні, підрозділів пожежної охорони, гуртожитків, підприємств, організацій та установ тощо.

Поліцейський НОПБ повинен *уміти*:

- уживати заходи, які спрямовані на усунення загроз життю, здоров'ю фізичних осіб, публічній безпеці й порядку;
- доставляти затриманих та підозрюваних осіб;
- працювати з інформацією стосовно об'єктів професійної уваги; складати адміністративно-процесуальні документи (протоколи, рапорти, доповідні записки тощо);
- володіти комунікативними вміннями (зокрема налагоджувати довірчі стосунки з різними категоріями населення), вміти застосовувати методи психологічного впливу на різні категорії громадян, бути спроможним конструктивно вирішувати конфліктні ситуації;
- організовувати спільну діяльність із представниками підрозділів Національної поліції та інших правоохоронних органів, органів виконавчої влади, місцевого самоврядування і громадських організацій щодо виконання професійних завдань;
- правильно і своєчасно застосовувати й використовувати в межах своєї компетенції поліцейські превентивні заходи та поліцейські заходи примусу (фізичний вплив (силу), спеціальні засоби, вогнепальну зброю);
- аналізувати та планувати свою роботу, вести її облік і звітність;
- взаємодіяти з представниками засобів масової інформації;
- правильно оформлювати службові документи;
- надавати невідкладну (зокрема домедичну) допомогу особам, які постраждали внаслідок правопорушень, нещасних випадків, а також особам, які опинилися в безпорадному стані або стані, небезпечному для їхнього життя чи здоров'я.

Ключові компетентності поліцейського НОПБ як працівника поліції:

- відповідальне ставлення до службової діяльності;
- здатність працювати в команді;
- дотримання професійної етики;

- здатність запобігати конфліктним ситуаціям і знаходити шляхи їх розв'язання;
- адаптивність і витривалість;
- самостійність прийняття рішень;
- здатність діяти в нестандартних ситуаціях;
- уміння планувати службову діяльність;
- здатність виокремлювати головне в службовій діяльності й досягати поставленої мети;
- прагнення самовдосконалюватися шляхом набуття нових знань, умінь і навичок.

Загальнопрофесійні компетентності поліцейського НОПБ як працівника поліції:

- знання основ конституційного права;
- дотримання вимог забезпечення прав і свобод людини та громадянина;
- знання основ антикорупційного законодавства;
- дотримання норм професійної етики;
- дотримання толерантності та принципу недискримінації в роботі;
- здатність ефективно спілкуватися;
- стресостійкість;
- здатність ефективно взаємодіяти з населенням на засадах партнерства;
- дотримання вимог законодавства щодо запобігання та протидії домашньому насильству;
- знання Правил дорожнього руху;
- дотримання положень законодавства про охорону праці та безпеки життєдіяльності;
- знання правових та організаційних основ діяльності Національної поліції України;
- уміння правильно оформляти службові документи.

Професійне навчання та перспективи кар'єрного зростання в поліції.

Професійне навчання поліцейських поліції охорони складається з первинної професійної підготовки; підготовки у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання; післядипломної освіти; службової підготовки.

Поліцейські, які вперше прийняті на службу в поліцію, з метою набуття спеціальних навичок, необхідних для виконання повноважень поліції, зобов'язані пройти первинну професійну підготовку за відповідними навчальними програмами (планами), затвердженими Міністерством внутрішніх справ України.

Розподіл випускників закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання, що здійснюють підготовку поліцейських, які навчаються на денній формі навчання за державним замовленням, здійснюється комісіями з персонального розподілу з урахуванням інтересів служби відповідно до набутої випускником кваліфікації, спеціальності та спеціалізації.

Для роботи поліцейським поліції охорони особа повинна мати освітній ступінь “бакалавр” у галузі знань “Право” або у інших галузях знань.

Післядипломна освіта (спеціалізація, перепідготовка, підвищення кваліфікації, стажування) може здійснюватися безпосередньо в підрозділах поліції або в закладах вищої освіти. Підвищення кваліфікації за напрямом службової діяльності повинно здійснюватися не рідше одного разу на три роки або перед призначенням на керівну посаду (у тому числі вищу керівну посаду, ніж займана).

Типові помилки в професійній діяльності, їх можливі наслідки.

З урахуванням завдань, напрямів та особливостей організації діяльності поліцейських поліції охорони визначено наступні найбільш типові помилки, що мають (чи можуть мати) місце в професійній діяльності, та їх можливі наслідки:

1. Недоліки у зборі та оформленні документів у процесі розгляду звернень громадян. Внаслідок помилок – оскарження заявником прийнятих рішень до органів прокуратури, апарату Національної поліції України тощо.

4. Низький рівень знань нормативно-правових актів, які стосуються службової діяльності, а також відсутність дисциплінованості та належної етичної поведінки. Можливі наслідки: ненадання громадянам якісної правової допомоги та поліцейських послуг; відсутність самодисциплінованості та прагнення саморозвитку; притягнення до дисциплінарної відповідальності.

5. Перевищення влади чи службових повноважень (безпідставне застосування фізичної сили, незаконне затримання, інше порушення прав і свобод людини), службове підроблення (створення завідомо неправдивих документів, формальні відписки), вчинення корупційних діянь у процесі службової діяльності. Як наслідок – притягнення до адміністративної чи кримінальної відповідальності.

6. Низький рівень комунікації з громадянами, надмірна сором'язливість, невміння спілкуватися. Можливі наслідки: низький рівень та/або відсутність співпраці з громадянами й громадами; відсутність оперативної інформації, в результаті чого здійснюється неефективна превентивна діяльність; низький рівень обізнаності населення про роботу дільничного офіцера поліції на території обслуговування, що, своєю чергою, негативно впливає на імідж поліції.

8. Порушення принципу неупередженості та наявність стереотипів. Як наслідок – негативна оцінка спілкування громадян із поліцейським, а також можливість виникнення різного роду суспільно небезпечних явищ (проявів ксенофобії, расизму тощо).

9. Ігнорування заходів особистої безпеки під час виконання службових обов'язків, низький рівень знань тактики дій у типових ситуаціях під час несення служби. Як наслідок – високий ризик отримання травматизму та більш тяжких наслідків під час виконання службових обов'язків.

Висновки та перспективи подальших розвідок.

Таким чином, у статті представлені основні правові і соціальні характеристики діяльності поліцейських нарядів охорони об'єктів і публічної безпеки Національної поліції України. Поліцейські наряди охорони об'єктів і публічної безпеки здійснюють професійну діяльність в особливих умовах, професія висуває підвищені вимоги до знань, умінь та індивідуальних якостей працівників. Так, поліцейський наряд охорони об'єктів і публічної безпеки провадить свою діяльність на принципах

верховенства права, дотримання прав і свобод людини, законності, відкритості та прозорості, політичної нейтральності, взаємодії з населенням на засадах партнерства. У роботі поліцейських НОПБ мають місце фактори виробничого середовища і трудового процесу, які впливають на здоров'я і працездатність фахівців під час виконання ними професійних обов'язків. Діяльність поліцейського НОПБ пов'язана з високою фізичною та психоемоційною напруженістю. Рівень відповідальності службової діяльності поліцейського НОПБ – дуже високий, що пов'язано з частим прийняттям рішень одноосібно та різноплановістю службової діяльності. Виконання поліцейським НОПБ службових обов'язків потребує правових і психолого-педагогічних знань, а також багатьох спеціальних умінь. До *ключових компетентностей* поліцейського НОПБ належать: відповідальне ставлення до службової діяльності; здатність працювати в команді; дотримання професійної етики; здатність запобігати конфліктним ситуаціям і знаходити шляхи їх розв'язання; адаптивність і витривалість; самостійність прийняття рішень; здатність діяти в нестандартних ситуаціях; уміння планувати службову діяльність; здатність виокремлювати головне в службовій діяльності й досягати поставленої мети; прагнення самовдосконалюватися шляхом набуття нових знань, умінь і навичок. Розкрито умови професійного навчання та перспективи кар'єрного зростання працівників нарядів охорони об'єктів і публічної безпеки в поліції; описані соціальні характеристики професійної діяльності поліцейських, типові помилки при здійсненні професійної діяльності. *Перспективи подальших наукових розвідок* у цьому напрямі полягають у дослідженні психолого-правових і соціальних особливостей діяльності поліцейських інших підрозділів поліції охорони (фізичних осіб, вантажів і мобільних об'єктів тощо).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. Поточна редакція від 30.09.2016. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30 (від 23.07.1996). Ст. 141. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр> (дата звернення: 03.09.2019).
2. Про організацію службової діяльності поліції охорони з питань забезпечення фізичної охорони об'єктів: наказ від 07.07.2017 № 577. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0989-17> (дата звернення 20.01.2020).
3. Національний класифікатор України “Класифікатор професій” ДК 003:2010, затверджений наказом Держспоживстандарту України від 28.07.2010 № 327 (чинний від 01.11.2010). URL: https://hrliga.com/docs/327_KP.htm: (дата звернення: 27.08.2020).
4. Про Національну поліцію: Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 40–41 (від 09.10.2015). Ст. 379. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звертання 21.01.2019).
5. Барко В.І., Ірхін Ю.Б., Нещерет Т.В. та ін. Професіографічний опис основних видів діяльності в органах внутрішніх справ України. Київ: РВЦ КНУВС; ДП “Друкарня МВС”, 2007. 100 с.
6. Остапович В.П., Дубова І.О., Барко В.І. та ін. Професіограми за основними видами поліцейської діяльності: наук.-практ. посіб. / за заг. ред. проф. В.О. Криволапчука. Київ: ДНДІ МВС України; ФОП Кандиба Т.П., 2018. 244 с.
7. Юридична психологія: підручник / авт. кол.: Д.О. Александров, В.Г. Андросюк, Л.І. Казміренко та ін.; за заг. ред. Л.І. Казміренко, Є.М. Моїсєєва. К.: КНТ, 2007. 360 с.
8. Physical activity and health / С. Bouchard, S. N. Blair, W. L. Haskell. Champaign: Human Kinetics, 2007. 410 p.

9. *Cochrane R.E., Tett R., Vandecreek L.* Psychological Testing and the Selection of Police Officers: A National Survey. *Criminal Justice and Behavior*, 30(5):511-537 · October 2003. URL: <https://www.researchgate.net/publication/247743668> (дата звернення: 21.06.2020).

10. *Dunnette M.D., Borman W.C.* Personnel Selection and Classification Systems. *Annual Review of Psychology*. 1979. Vol. 30, № 1. P. 477–525. URL: <https://doi.org/10.1146/annurev.ps.30.020179.002401> (дата звернення: 21.06.2020).

11. *Gerald V. Barrett, Rosanna F. Miguel, Jennifer M. Hurd, Sarah B. Lueke and James A. Tan.* Practical Issues in the Use of Personality Tests in Police Selection. *Public Personnel Management* Volume 32 No. 4 Winter 2003. URL: <https://doi.org/10.1177/009102600303200403> (дата звернення: 21.06.2020).

12. *John O.P., Naumann L.P., Soto C.J.* Paradigm Shift to the Integrative Big-Five Trait Taxonomy: History, Measurement, and Conceptual Issues / O.P. John, R.W. Robins, L.A. Pervin (Eds.). *Handbook of personality: theory and research*. New York: Guilford Press, 2008. P. 114–158.

REFERENCES

1. The Constitution of Ukraine; Law of Ukraine of 28.06.1996 No 254k / 96-VR. Current edition from 30.09.2016. *Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine*. 1996. No 30 (dated 23.07.1996). Art. 141. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr> (Date of Application: 03.09.2019) [in Ukrainian].

2. On the Organization of Service Activities of the Security Police to Ensure the Physical Protection of Facilities: Order of 07.07.2017 No 577. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0989-17> (Date of Application: 20.01.2020) [in Ukrainian].

3. National Classifier of Ukraine “Classifier of Professions” SC 003: 2010, approved by the Order of Derzhspozhyvstandart of Ukraine dated 28.07.2010 No 327 (dated 01.11.2010). URL: https://hrliga.com/docs/327_KP.htm (Date of Application: 27.08.2020) [in Ukrainian].

4. On the National Police: Law of Ukraine of 10.12.2015 No 889-VIII. *Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine*. 2015. No 40–41 (dated 09.10.2015). Art. 379. (Date of Application: 21.01.2019) [in Ukrainian].

5. *Barko, V.I., Irkhin, Yu.B., Neshcheret, T.V.* and others (2007) *Profesiohrafichnyi opys osnovnykh vydiv diialnosti v orhanakh vnutrishnikh sprav Ukrainy*. “Professional Description of the Main Activities in the Internal Affairs Bodies of Ukraine”. Kyiv: RVC KNUVS; State Enterprise “Printing House of the Ministry of Internal Affairs”, 2007. 100 p. [in Ukrainian].

6. *Ostapovych, V.P., Dubova, I.O., Barko, V.I.* and others (2018) *Profesiohramy za osnovnymy vydamy politseiskoi diialnosti*. “Professiograms on the Main Types of Police Activity”: scientific-practical manual / for general ed. prof. V.O. Kryvolapchuk. Kyiv: State Research Institute of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine; FOP Kandiba TP, 2018. 244 p. [in Ukrainian].

7. *Iurydychna psykholohiia*. “Legal Psychology”: textbook / ed. coll.: D.O. Alexandrov, V.G. Androsyuk, L.I. Kazmirenko and others; for general ed. L.I. Kazmirenko, E.M. Moisieiev. K.: KHT, 2007. 360 c. [in Ukrainian].

8. *Bouchard, C., Blair, S.N., Haskell, W.L.* (2007) *Physical Activity and Health*. Champaign: Human Kinetics. 410 p [in English].

9. *Cochrane R.E., Tett R., Vandecreek L.* Psychological Testing and the Selection of Police Officers. *A National Survey*. *Criminal Justice and Behavior*, 30(5):511-537. October 2003. URL: <https://www.researchgate.net/publication/247743668> (Date of Application: 21.06.2020) [in English].

10. *Dunnette, M.D., Borman, W.C.* (1979) Personnel Selection and Classification Systems. *Annual Review of Psychology*. Vol. 30, № 1. P. 477–525. DOI: <https://doi.org/10.1146/annurev.ps.30.020179.002401> (Date of Application: 21.06.2020) [in English].

11. *Gerald V. Barrett, Rosanna F. Miguel, Jennifer M. Hurd, Sarah B. Lueke and James A. Tan.* Practical Issues in the Use of Personality Tests in Police Selection. *Public Personnel Management* Volume 32 No. 4 Winter 2003. DOI: <https://doi.org/10.1177/009102600303200403> (Date of Application: 21.06.2020) [in English].

12. *John, O.P., Naumann, L.P., Soto, C.J.* (2008) Paradigm Shift to the Integrative Big-Five Trait Taxonomy: History, Measurement, and Conceptual Issues / O.P. John, R.W. Robins, L.A. Pervin (Eds.). *Handbook of Personality: Theory and Research*. New York: Guilford Press. P. 114–158. [in English].

Barko Vadym,
Doctor of Psychological Sciences,
Chief Researcher,
State Research Institute MIA Ukraine,
Kyiv, Ukraine,
ORCID ID 0000-0003-4962-0975

Ostapovych Volodymyr,
Candidate of Juridical Sciences (PhD),
Chief of Laboratory, State Research Institute MIA Ukraine,
Kyiv, Ukraine,
ORCID ID 0000-0002-9186-0801

LEGAL AND SOCIAL FEATURES OF OFFICE ACTIVITIES OF POLICE ORDERS OF SECURITY AND PUBLIC SECURITY

Paper presents the main legal and social characteristics of the police units of protection of objects and public safety of the National Police of Ukraine. In particular, the general characteristics of the activity, job functions and powers of police officers, working conditions, etc. are given. It is noted that police officers of security and public safety carry out professional activities in special conditions, the profession places high demands on the knowledge, skills and individual qualities of employees. It is shown that police squads for the protection of objects and public safety operate on the principles of the rule of law, respect for human rights and freedoms, legality, openness and transparency, political neutrality, interaction with the public on a partnership basis. The main characteristics that distinguish the profession from other types of professional activity are identified. Based on an extensive study, the requirements of the profession to the knowledge, skills, competencies of employees of the units of protection of objects and public safety of the NPU are presented. The conditions of professional training and career prospects for police and public safety officers in the police are revealed. The social characteristics of the professional activity of police officers, typical mistakes in carrying out professional activities and their possible consequences are also described. It is concluded that police officers of security and public safety carry out professional activities in special conditions, as the profession places high demands on the knowledge, skills and individual qualities of employees. Thus, the police of objects of protection of objects and public safety carries out the activity on principles of rule of law, observance of human rights and freedoms, legality, openness and transparency, political neutrality, interaction with the population on the basis of partnership. factors of the production environment and labor process that affect the health and efficiency of professionals in the performance of their professional duties, as well as the activities of the police NOPB associated with high physical and emotional stress, and the level of responsibility of the police

© Barko Vadym, Ostapovych Volodymyr, 2020

NOPB – very high, which is due to the frequent decision-making alone and the diversity of official activities.

Keywords: National police, police officer, objects of protection of objects and public safety, rights and duties, professional activity, professional profile.

Отримано 23.11.2020